

УДК 78.461

**ВНЕСОК УЧНІВ КЛАСУ ПРОФЕСОРА ЛІ ЮЙШЕНА
В РОЗБУДОВУ СИЧУАНЬСЬКОЇ САКСОФОННОЇ ШКОЛИ**

Пан Ботянь – аспірант, Львівська національна музична академія ім. М.В. Лисенка, м. Львів
<https://orcid.org/0009-0004-4689-4582>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.v46i.686>
irant2007@ukr.net

Розглядаються напрями діяльності найвидатніших учнів першого професора Сичуаньської консерваторії відділу «професійна гра на саксофоні» Лі Юйшена. Зроблена спроба систематизації аспектів їх діяльності та найпоказовіших здобутків. Окреслено значення педагогічної, виконавської, наукової діяльності та композиторської творчості кожного з послідовників Лі Юйшена, що відіграли важливу роль у процесі розбудови сичуаньської саксофонної школи та популяризації цього виду мистецтва.

Ключові слова: саксофонна школа, педагогіка, виконавство, наукова діяльність, композиторська творчість.

Актуальність проблеми. Сичуаньська саксофонна школа постає важливим осередком у просторі китайської музичної культури. Як засвідчує вивчення стану розвитку саксофонного мистецтва Китаю, великий професійний успіх у цьому належить результатам педагогічної діяльності першого професора відділу «професійної гри на саксофоні» Сичуаньської консерваторії Лі Юйшена. За період понад двадцятилітньої педагогічної практики в своєму класі він підготував майже 80 саксофоністів. Чимало з них стали лауреатами китайських та міжнародних конкурсів, набули широкої відомості далеко за межами Китаю як виконавці та науковці і в теперішній час успішно розвивають свою педагогічну кар'єру в Сичуані та навчальних закладах інших провінцій Китаю.

Дослідження аспектів творчої діяльності представників сичуаньської саксофонної школи видається особливо актуальним, адже для створення панорамної картини розвитку сучасної китайської музики важливими постають дослідження здобутків окремих творчих особистостей, зокрема в сфері духового мистецтва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сучасному музикознавстві поки ще не існує окремих розвідок із дослідження випускників класу Лі Юйшена в Сичуаньській консерваторії. Для відбору кращих і найбільш перспективних із них та систематизації аспектів їх діяльності було опрацьовано статтю Ван Юй Міна «Лі Юйшен» [1], в якій автор лише виділяє імена перших учнів професора, що вже заявили про себе як професійні виконавці і здобули перші нагороди на конкурсах саксофонної музики в Ченду. Про власні думки Лі Юйшена щодо деяких його найяскравіших випускників перших десяти років педагогічної праці знаходимо інформацію в спогадах професора [2].

Більш повну інформацію про педагогічну, виконавську, наукову, науково-методичну та композиторську працю кожного з них вдалось встановити і систематизувати за напрямками персональних пріоритетів та здобутків, спираючись на «Документи і матеріали Професійного комітету музикантів Сичуані» [3 (2010 р.); 4 (2022 р.)].

Мета статті полягає в виокремленні найвидатніших учнів класу Лі Юйшена та здійсненні систематизації їх найпоказовіших здобутків, що мали значення для розбудови сичуаньської саксофонної школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Педагогічний стиль Лі Юйшена відзначався вичерпною ретельністю у підході до всіх аспектів викладання. Маючи прекрасну виконавську школу та чималий і різнобічний творчий досвід, з яким щедро ділився з колегами і студентами, він, поза сумнівом, наділений талантами визначного педагога.

Лі Юйшен завжди згадував настанови свого педагога, канадського саксофоніста Пола Броді, який показав йому «справжню майстерність свого мистецтва і здатність за посередництвом свого таланту досягнути бажання вдосконалювати його в музикантів будь-якого віку і національної школи» [2].

Як палкий пропагандист творів сучасної світової музики, Лі Юйшен докладав чимало зусиль до ознайомлення із кращими з них, огортаючи в цьому найширші кола студентів і пересічних слухачів. Разом із цим, завжди наголошував на необхідності розвивати традиції свого національного музичного мистецтва – і в створенні нових композицій, і в індивідуальній творчості інструментального виконавства [2]. Здійснюючи роботу педагога, Лі Юйшен проводив величезну просвітницьку роботу і завжди наголошував на тому, що нове для Китаю саксофонне музикування не слід виховувати поза традиціями та історичними зразками національної художньої творчості. Для цього, як він уважав, необхідно більше виконувати і пропагувати твори давніших і сучасних китайських композиторів і цим активніше спонукати їх до саксофонної творчості [1; 4].

У виконавстві кожного свого учня Лі Юйшен постійно домагався розвивати і примножувати їх індивідуальні таланти і завжди піклувався про підготовку молодих китайських дослідників у сфері саксофонного мистецтва. На уроках виявляв неймовірне терпіння, підтримку і толерантність – ті безцінні дари, якими був наділений і впродовж багатьох десятиліть зрощував у собі.

Заснувавши відділення «професійної гри на саксофоні» в Сичуанській консерваторії, Лі Юйшен ретельно вивчав стан саксофонної освіти в музичних школах та коледжах усієї провінції, висував пропозиції власного бачення в створенні перспектив для її подальшого розвитку та утворення професійного розвитку китайської педагогічної системи, в якій вбачав просування улюбленого інструменту через школи та коледжі при великій підтримці держави. Лі Юйшен разом з іншими колегами пропонував та розробляв навчальні плани, згідно з якими повинна здійснюватись робота в цих закладах, обґрунтовував коло необхідних для всебічної підготовки теоретичних і практичних дисциплін, аргументував вимоги для учнів при завершенні кожного класу (курсу).

Участь Лі Юйшена в кооперації з професором саксофону пекінської консерваторії Лі Маньлуном та зарубіжними саксофоністами в роботі над вихованням професійних кадрів поклала початок створення китайської педагогічної саксофонної школи, яка швидко почала конкурувати із зарубіжними.

Більшість із випускників класу Лі Юйшена присвятили свою працю педагогічній сфері, але багато є й таких, що вже заявили про себе як про яскравих виконавців і навіть науковців, посідаючи почесне місце в ряді справжніх професіоналів у Китаї та добре відомих серед кращих саксофоністів світу. Окремі з них поєднують декілька аспектів діяльності одночасно.

У цій першій розвідці, спираючись на опубліковані 2010 р. [3] і 2022 р. [4] в Ченду документи і матеріали роботи Професійного комітету музикантів Сичуані, подаємо відібрані після ретельного аналізу відомості про окремих, найвидатніших із них:

Лун Ю (Long Yu). Після закінчення навчання у Лі Юйшена на кафедрі сучасної інструментальної музики консерваторії, він вже багато років працює провідним викладачем саксофону в Чунцінському професійному коледжі культури і мистецтва і директором Комітету професійних саксофоністів китайських художніх коледжів. Лун Ю одночасно є членом Сичуанського саксофонного товариства, обіймає посади віце-президента Дослідницької асоціації саксофону Чунцінської музичної асоціації Товариства духової музики і судді Китайської музичної асоціації. Важливим серед його здобутків стало заснування квартету саксофоністів «Чжуойонь» у Чунцині.

Лю Іхуа (Liu Yihua) також став членом Сичуанського саксофонного товариства та Асоціації музикантів Сичуані. Виявив себе, насамперед, як науковець і дослідник у сфері духової музики Чунціна, за що його було включено до складу регіональної Асоціації досліджень саксофону і запрошено викладати дисципліну «Історія саксофонного мистецтва» в Сичуанській консерваторії. Крім науково-дослідницької та педагогічної праці багато уваги Лю Іхуа приділяє виконавській роботі – працює на посаді головного тенора в камерному оркестрі саксофонів і керівником симфонічного оркестру Сичуанської консерваторії.

Фу Цянь (Fu Qiang) після відмінного закінчення консерваторії присвятив свою діяльність педагогічній роботі. Спочатку працював учителем саксофону в Духовій школі в м. Чунцин. Як одному з кращих випускників Лі Юйшен запропонував йому повернутись до рідного Ченду і працювати в Сичуанській консерваторії, викладаючи гру на саксофоні на кафедрі сучасної інструментальної музики. Фу Цянь не полишив і виконавської діяльності, в якій ще від студентських років мав великий досвід, виступаючи в сольних та оркестрових концертах міста і всієї провінції. На даний час крім педагогічної роботи в консерваторії і паралельно в університеті Чунцина працює саксофоністом Сичуанського симфонічного оркестру Ченду. Серед знакових концертів останнього часу, коли особливо високо було оцінено його гру, – спеціальний концерт симфонічного оркестру «Шен ШиХуаЧжан», що відбувся в Великому театрі Чунцина.

Ван Юнжань (Wan Junrang). Серед найперспективніших особливо виділяється постать цього випускника магістратури класу Лі Юйшена 2011 р. У прагненні вищого вдосконалення майстерності продовжив навчання в Парижі у Клода Делангля, а потім у класі Томаса Лілі в Молодіжному коледжі Джоліет (JJC) та в Університеті Дюка (*Duke University*) у Сьюзен Фенчер (США). Педагогічну працю розпочав 2013 р. у Сичуанській консерваторії і вже цього ж року був обраний до складу журі першого конкурсу духових квартетів (*Chengdu Yamaha Invitational*), що відбувся в Ченду. Після дворічного відвідування Мельбурну (Австралія) в якості виконавця і викладача саксофону від 2016 р. про нього заговорили як про кращого педагога міжнародного рівня. За цей час Ван Юнжань дав ряд сольних концертів у Сіднейському оперному театрі, щороку працює в якості постійного учасника складу журі Міжнародного молодіжного конкурсу духових інструментів у Мельбурні, публікує наукові статті в музичному журналі «Північна музика», систематично проводить публічні майстер-класи під загальною назвою «Викладання саксофону в

класах Ван Южання», підготував чималу групу студентів свого класу до участі в різноманітних міжнародних конкурсах саксофонної та духової музики в Китаї та за кордоном. В сукупності його учнями було здобуто понад 70 вищих нагород.

Подібно до практики свого китайського професора Лі Юйшена, Ван Юнжань здійснює активну виконавську діяльність, організовуючи свої власні серії концертів: «Ван Юнжань зі своїми учнями», «Концерти саксофонної музики з симфонічним оркестром Сичуаньської філармонії», «Джаз-оркестр Ченду» та ін. продовжує проводити майстер-класи в найважливіших центрах саксофонного мистецтва провінції Сичуань: у Ченду, Гуйчжоу, Чжецзяні, Шеньчжен. За останні роки, збираючи численні аудиторії, значно розширив географію проведення майстер-класів на міжнародній арені: в США – в Державному університеті Північної Орегони, Консерваторії університету Цинциннаті; в Австралії – в Оперному театрі Сіднея; в Греції – в консерваторії м. Ітака; в Таїланді – в Королівській школі Мансонде Чао Прая і Таїландському університеті в Бангкоку. За високі результати в різнобічній діяльності йому присвоєно почесне звання «Кращого виконавця Азійсько-Тихоокеанського регіону на саксофоні», а також нагороджено премією «Видатний учитель» серед номінантів на звання «Кращий учитель мистецьких професій».

Від 2018 р. обіймає посади директора Асоціації дослідників саксофонної музики в Сичуані; виконавчого директора комітету Асоціації популярної музики Китаю серед саксофоністів; члена Професійного комітету саксофоністів національних мистецьких коледжів – документа, підписаного головою французької фірми Buffet Crampon в Парижі.

Йі Лянь (*YiLjan*) серед великої кількості випускників Лі Юйшена, поряд із Ван Южанем, став одним із провідних майстрів наукової та методичної думки в сфері саксофонної музики. Перед тим, коли Йі Лянь розпочав свою педагогічну і наукову кар'єру в Сичуаньській консерваторії, він пройшов великий шлях підготовки, навчаючись у кращих світових майстрів. Оскільки до Ченду приїздило багато з них, допитливий Йі Лянь використовував усі можливості позайматися з кожним із них, особисто почути поради від щодо розвитку своєї власної виконавської техніки та отримати багато знань про творчість сучасних світових композиторів і про роботу над їх інтерпретацією. Таким чином, систематично навчаючись у великого кола зірок саксофонного мистецтва – в Джеймса Хоуліка, Клода Делангля, Майка Томаро, Ежена Руссо, молодий саксофоніст Йі Лянь став найяскравішим виконавцем і педагогом кафедри сучасної інструментальної музики Сичуаньської консерваторії. Як виконавець, він заявив про себе цікавим поєднанням класичного та джазового стилів. Його інклюзивний метод виконавця, що передбачає включення різного в логічну систему, виявився в створенні оригінального сентиментально-романтичного стилю.

Схвалений і високо оцінений, цей індивідуальний стиль виконання сприяв здобуттю цілого ряду високих нагород: перших премій на конкурсі камерної музики в Пенсільванії, концертних творів на конкурсі джазової і серйозної музики DSO (США) та вищої нагороди на конкурсі *Eastern Division Honor Award*. Музикант володіє величезним репертуаром з творів китайських національних і світових композиторів. Перебуваючи в США, він зумів виступити в 20 концертах ансамблевої музики, 8 сольних концертах і понад 50 концертах у складі духових оркестрів. Повернувшись до Ченду, музикант продовжує активну концертну діяльність, успішно поєднуючи її з працею педагога саксофону в консерваторії.

Чень Цян (*Zhen Qang*) розпочав педагогічну практику в Коледжі популярної музики в Ченду від 2012 р. Його праця відзначається проведенням величезної кількості майстер-класів і практичних мистецьких занять, присвячених роботі над вивченням і виконанням найрізноманітніших творів, які Чень Цян завжди виконував особисто в своїх концертах. Для проведення цих акцій молодий педагог нерідко залучав тих зірок саксофонного мистецтва, які на даний час знаходились у Китаї: професор Паризької консерваторії Клод Делангль, професори зі США Джон У. Сапмен з Університету Орегони, Ретт Бендер і Сьюзен Фанчер з Університету Дюка. Заходи, що їх організовував Чень Цян, завжди мали великий успіх, були радо очікуваними і збирали великі аудиторії. Набувши значного досвіду в їх проведенні, Чень Цян взяв участь у конкурсі китайсько-німецьких майстер-класів на теми виконання камерної музики з саксофоном. Його було нагороджено сертифікатом «За видатні виконавські якості». Це значно посприяло підвищенню рейтингу і популярності Чень Цяна як педагога, після чого його педагогічна і виконавська кар'єра стрімко злетіла вгору. Вже на Другому Міжнародному літньому таборі в Ченду він став переможцем конкурсу і отримав нагороду «За видатні виконавські якості»; здійснив гастрольний тур містами Ченду, Чунцинь, Шанхай і Гуйянь в складі створеного ним камерного оркестру; провів серію афішних концертів аспірантів Сичуаньської консерваторії; став переможцем молодіжних конкурсів «Кращий педагог» і «Відмінник педагогіки», конкурсу «Духова музика» в літньому таборі Ченду, конкурсі саксофоністів-солістів Східного Китаю

в Шеньчжені; зі створеним квітетом отримав третю премію на Міжнародному конкурсі квітетів саксофоністів «Кубок Yamaha».

Невтомна подвижницька праця педагогів Сичуанської консерваторії на чолі з Лі Юйшенем, а також використовуваний досвід зарубіжних фахівців та їх дієва комплексна практична допомога, що виявилась в організації навчального процесу, методико-педагогічної роботи, конкурсного руху, концертної та фестивальної діяльності і насамперед у сприянні в швидкому накопиченні необхідного виконавського репертуару, підручників і методичних розробок сприяли позитивному становленню роботи відділу і в результаті – початку справді тріумфального розвитку професійного саксофонного мистецтва Китаю.

Висновки. Внесок професора Лі Юйшена в розбудову сичуанської саксофонної школи вельми вагомий. В сукупності вихованці його класу гідно продовжили розвиток традицій свого наставника в площинах не лише педагогічної та виконавської діяльності. Окремі з них долучились до композиторської праці і створили чимало окремих творів та збірок п'єс, що вже міцно увійшли до навчального та виконавського репертуару китайських саксофоністів; інші – до вироблення індивідуальних наукових компетенцій, зробивши власний важливий вплив на подальший розвиток наукової думки Китаю в галузі саксофонного мистецтва.

Список використаної літератури

1. Ван Юй Мін. Лі Юйшен. Шанхай : Муз. вид-во, 2013. 68 с.
2. Лі Юйшен. Спогади про мого наставника Пола Броді. URL: <https://www.cnbrass.com/knowledge/896>.
3. Професійний комітет музикантів Сичуані. *Документи і матеріали роботи Комітету 2001-2010 рр.* Ченду, 2010. 452 с.
4. Професійний комітет музикантів Сичуані. *Документи і матеріали роботи Комітету 2010-2022 рр.* Ченду, 2022. 528 с.

References

1. Wan Yui Min (2013). Li Yusheng. Shanghai: Music Publishin House. 68 p. [in China].
2. Li Yusheng. Memories of my mentor Paul Brodie. URL: <https://www.cnbrass.com/knowledge/896>
3. Professional Committee of Sichuan Musicians. Dokuments and materials of the work of the Committee in 2001-2010 (2010). Chendu. 452 p. [in China].
4. Professional Committee of Sichuan Musicians. Dokuments and materials of the work of the Committee in 2010-2022 (2022). Chendu. 628 p. [in China].

CONTRIBUTION OF THE STUDENTS OF PROFESSOR LIYUSHENG'S CLASS IN THE DEVELOPMENT OF THE SIXHUAN SAXOPHONE SCHOOL

Pang Botian – graduate student of the Lviv National University
Music Academy named after M. V. Lysenko

The areas of activity of the most outstanding students of the first professor of the Sichuan Conservatory of «professional saxophone playing» Li Yushen are considered. An attempt was made to systematize aspects of their activities and the most significant achievements. The significance of the pedagogical, performing, scientific activity, and compositional work of each of Li Yushen's followers, who played an important role in the development of the Sichuan saxophone school, is outlined.

Key words: saxophone school, pedagogy, performance, scientific activity, composer's work.

UDC 78.461

CONTRIBUTION OF THE STUDENTS OF PROFESSOR LIYUSHENG'S CLASS IN THE DEVELOPMENT OF THE SIXHUAN SAXOPHONE SCHOOL

Pang Botian – graduate student of the Lviv National University
Music Academy named after M. V. Lysenko

The relevance of the study is to single out among the large number of the most outstanding students of Li Yusheng's class and to systematize the areas of work and the most significant achievements of each of them. Lun Yu devoted himself exclusively to pedagogical work. Most of Li Yusheng's students, following his example, combine several aspects of activity at the same time. Liu Yihua, Fu Qiang, Wan Junrang, Zhen Qang successfully combine teaching and performing work. Yi Ljan, Mei Song and Yi Jiayi became the best in the pedagogical, performing and scientific spheres, and the last of them (Yi Jiayi) has been very successful in composing and, in addition, has already introduced a large class of its graduates who are considered unsurpassed virtuoso performers.

Research methodology is based on a combination of the following research methods: source science (which allows to attract found materials for research), music science (to analyze the most significant aspects of the work of Chinese saxophonists) and systematization (when determining the factors of systematization of their areas of activity).

The results are to prove the importance of Li Yusheng's contribution to the development of the Sichuan saxophone school; in proving the continuation of its traditions in the work of graduates of the saxophone class in the fields of pedagogical and performing activities, as well as in the development of individual scientific competencies that had an impact on the further development of Chinese scientific thought in the field of saxophone art.

The novelty consists in presenting for the first time the achievements of the most outstanding graduates of Li Yusheng's class, which were important for the development of the Sichuan saxophone school.

Practical significance. The materials and conclusions of the article can be used for further research of the saxophone school in the modern musical space of China.

Key words: saxophone school, pedagogy, performance, scientific activity, composer's creativity.

Надійшла до редакції 1.11.2023 р.

УДК 784.011.4(477):821.161.2-1

ПОЕЗІЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ЯК АДЕПТА МОДЕРНУ У ДИСКУРСІ КОНЦЕПТОСФЕРИ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ ПІСНІ

Задорожна Тетяна – асистентка кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва,
аспірантка, Тернопільський національний педагогічний
університет ім. В. Гнатюка (Тернопіль, Україна)
<https://orcid.org/0000-0002-4756-8635>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.v46i.687>
t_ani4ka@ukr.net

Стаття присвячена неординарному висвітленню камерно-вокальних композицій на віршовані тексти Лесі Українки, тлумачення творчості якої на сьогодні набуває особливих значень – як адепта модерних візій світу при опорі на міфопоетичні уявлення українців. Така постановка питання обіцяє бути вельми перспективною в плані дослідження концептосфери української академічної пісні в цілому – включаючи численні конфігурації інтонаційного образу світу в ролі прологів як «коштовного каміння» українського національного музичного мовлення. Загально це значить, що дослідження української камерно-вокальної музики попри її жанрово-стильове розмаїття та відмінностей щодо індивідуальних композиторських інтерпретацій поетичних текстів здобуватиме щонайбільш ґрунтовне та цілісне водночас висвітлення на предмет етнонаціональної ідентичності музичної творчості у роді вокальної музики, в лоні якої академічній пісні відведено украй важливе й навіть провідне значення.

Ключові слова: модерн, камерно-вокальні жанри, український солоспів, жанрово-стильова спеціалізація музичної творчості.

Постановка проблеми. Актуальність окресленої проблеми бачиться у зв'язку з доволі призабutoю темою наукових досліджень, які стосуються *співвідношення Слова і Музики* як визначального чинника родової спеціалізації жанрів вокальної музики. З одного боку – це спорадичні наукові розвідки на зразок проблем стилістичної характерності вокальних творів (жанрова спеціалізація та архітектоніка вокальної мелодики [3; 9]), або надто загальні спостереження над роллю музичних алюзій у поетичних творах певних авторів [1, 2, 10]. А поміж тим, на сьогодні виникає особливий дискурс висвітлення цієї проблеми – на рівні *образно-сміслових значень* у співвідношенні систем «Поет – Композитор», а також її розробка засобом новітніх аналітичних методик у культурологічному аспекті, що надає можливість сягати такого «предмета» дослідження, як ментальні особливості цього співвідношення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню художньої манери музичного втілення поезії Лесі Українки присвячено поодинокі публікації (наприклад, Л. Яросевич [10]). Та попри це, увагу привертають подібного роду наукові розробки щодо музичного втілення віршованих текстів інших поетів – наприклад: Т. Шевченка (М. Білинська [3]), І. Франка (М. Загайкевич [7]), О. Олеса (О. Фрайт [7]) тощо. Але, що найважливіше, попри намір висвітлення художнього амплуа таких інтерпретацій не має місця аналітичному пророблянню *знакових форм*, власне, музичного перевтілення задумів поетики віршованого тексту – на рівні музично-поетичних співвідношень. Адже вокальний твір – це, передусім, синтез Слова і Музики, щодо якого украй важливими алгоритмами є спостереження над поетикою співвідношення у системі: «Поет – Композитор», їхніх авторських амплуа як «голосу» в його модальних характеристиках; співвідношення вокальної мелодики та інструментального тематизму зі смисловими значеннями словесного тексту; загальної смислової «аури» вокального твору як такої, що є або адекватною, або резонуючою, або ж альтернативною щодо поетичного першоджерела.

Виклад основного матеріалу дослідження. В полі уваги – індивідуально-композиторські версії омузичення поезій Лесі Українки з урахуванням первинності ментальної характерності віршів поетеси в сенсі творення певного сегмента семіосфери (геному) української академічної пісні.